

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Міжнародно-правові стандарти медіації (посередництва)»

2022 – 2023 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна педагогіка».

Сертифікатна програма: «Соціальна медіація».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Попова Анастасія Сергіївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=2810
Контактний телефон	063 335 99 68
Е-mail викладача	kovaleva.anastasia.45@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	-	-	-	залік
заочна		8	4	78	

Семестр: III семестр (заочна).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: медіація, медіатор, альтернативні способи вирішення конфлікту, переговори, арбітраж, фасилітація.

Мета курсу: є формування у здобувачів вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота медіативної компетенції, знань про міжнародно-правові стандарти медіації (посередництва) в контексті вирішення конфліктів за допомогою альтернативних способів їх вирішення та можливості їх застосування у своїй професійній діяльності.

Предмет курсу: є види та особливості застосування альтернативних способів вирішення конфліктів та їх нормативне регулювання.

Компетентності та програмні результати навчання:

Зміст курсу:

Тема 1. Поняття та підходи до альтернативного розв'язання конфліктів у різних сферах життєдіяльності як спосіб захисту прав, свобод та інтересів.

Альтернативні способи вирішення спорів (ARD): поняття, значення та місце в механізмі захисту прав та інтересів осіб. Становлення та розвиток інститутів альтернативних способів вирішення спорів. Виникнення та розвиток української моделі альтернативних способів вирішення спорів. Принципи та підходи до вирішення конфліктів та спорів. Способи та методи вирішення конфлікту: критерії вибору. Класифікація способів АВС та сфера їхнього застосування.

Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері альтернативного вирішення конфліктів.

Розвиток посередництва як сфери професійної діяльності у світовому досвіді: історичний аспект. Поняття, значення та види посередництва як способу альтернативного вирішення спору. Фасилітація як вид посередництва. Консиліація як вид посередництва. Медіація як вид посередництва.

Тема 3. Загальні законодавчі положення про переговори і медіацію (посередництво).

Історія розвитку інституту медіації. Міжнародні стандарти медіації: роль та документи ООН та її спеціальних підрозділів. Європейські стандарти медіації: документи Ради Європи. Етичні засади медіації: Кодекс етики та деонтології медіаторів, Європейський кодекс поведінки медіаторів.

Тема 4. Медіація в зарубіжних країнах.

Медіація у Сполучених Штатах Америки. Медіація у Великобританії. Спільні та відмінні риси у законодавстві та процедурі. Медіація в Німеччині. Медіація в Австрії. Медіація в Італії. Медіація у Франції. Спільні та відмінні риси у законодавстві та процедурі.

Тема 5. Правові аспекти регулювання медіації в Україні.

Становлення та розвиток медіації в незалежній Україні. Законодавство, що регулює стандарти медіації (посередництва) в Україні: ЗУ «Про медіацію», Державний стандарт надання соціальної послуги посередництва (медіації), Кодекс професійної етики медіатора (Національна асоціація медіаторів України), Кодекс етики медіатора (Український центр медіації). Правовий статус медіатора в Україні та світі.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій, інтерв'ю, проектування); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Навчальний курс складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи.

Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.

Лекційні заняття передбачають ведення письмового (електронного) конспекту. Наявність конспекту є однією з вимог допуску до складання іспиту.

Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій).

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у письмовому або електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

Допуск до заліку передбачений за умов: набрання 25 балів за роботу протягом семестру, наявності конспекту усіх лекцій та роздрукованої папки з роботами (самостійних та індивідуальних занять). Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (комп'ютер, проектор); *програмне* (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					50	100
T1	T2	T3	T4	T5		
50	50	50	50	50		

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
1.2.	Доповнення на семінарському занятті		-
1.3.	Виконання самостійної роботи до теми 1:		0 – 25
1.4.	Виконання ІНДЗ до теми 1:		0 – 25
Максимум за тему 1		50 балів	
	Тема 2		
2.1.	Відповідь на семінарському занятті .		10
2.2.	Доповнення на семінарському занятті		0 - 2
2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2:		0 – 20
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2:		0 – 20
Максимум за тему 2		50 балів	
	Тема 3		
3.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
3.2.	Доповнення на семінарському занятті		-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3:		0 – 25
3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3:		0 – 25
Максимум за тему 3		50 балів	
	Тема 4		
4.1.	Відповідь на семінарському занятті		10
4.2.	Доповнення на семінарському занятті		0 - 2
4.3.	Виконання самостійної роботи до теми 4:		0 – 20
4.4.	Виконання ІНДЗ до теми 4:		0 – 20
Максимум за тему 4		50 балів	
	Тема 5		
5.1.	Відповідь на семінарському занятті		-
5.2.	Доповнення на семінарському занятті		-
5.3.	Виконання самостійної роботи до теми 5:		0 – 25
5.4.	Виконання ІНДЗ до теми 5:		0 – 25
Максимум за тему 5		50 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлено у «Системі оцінювання» та розміщений на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
50 балів – екзамен або залік.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
78-89	B
65 – 77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
0-34	F

Список рекомендованих джерел:

1. United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation. URL : https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-4&chapter=22&clang=_en
2. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2021.
3. Альтернативні способи вирішення спорів : навч. посіб. / М. Я. Білак, Ю. Д. Притика, О. М. Спектор, М. М. Хоменко ; за заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків : Право, 2019.
4. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с.
5. Бондарчук Н. В., Мамчур С. М. Медіація та фасилітація як позасудові засоби вирішення спорів: поняття та відмінність. Часопис Київського університету права. 2018. № 2.
6. Водоп'ян Т. В. До питання історії розвитку медіації в Україні. Приватне право і підприємництво. 2020. Вип. 20.
7. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017.
8. Гаро Г. О., Спектор О. М. Мирне вирішення сімейних спорів : методичні рекомендації. Х. : Фактор, 2019. 80 с. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/files/Rishennya----B2.pdf>
9. Державний стандарт надання соціальної послуги посередництва (медіації) / ВРУ : веб-сайт. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16>

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 25 балів за виконані роботи протягом семестру.

10. Европейський кодекс поведення для медіаторів. URL: http://www.bassistov.org/code_of_conduct.htm.
11. ЗУ «Про медіацію»: ВРУ : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
12. ЗУ «Про соціальні послуги». ВРУ : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
13. Кодекс етики медіатора. *Український центр медіації*: веб-сайт URL: <https://ukrmediation.com.ua/ua/pro-tsentr/kodeks-etyky-mediatora/2-kodeks-etyky-mediatora>
14. Кодекс професійної етики медіатора. *Національна асоціація медіаторів України* : веб-сайт URL: <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/nseyenf-yekhyny-pyeeakhsua/>
15. Неюрисдикційні форми захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання: монографія / Н. В. Ільків, М. С. Долинська та ін.; за заг. ред. д. ю. н. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 174 с.
16. Подковенко Т. Медіація як спосіб альтернативного розв'язання конфліктів: генеза та інституційні засади. Актуальні проблеми правознавства. 2017. Випуск 1 (9).
17. Про третейські суди: Закон України № 1701-IV від 11 травня 2004 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
18. Прущак В. Є. Історичні аспекти розвитку альтернативних способів вирішення спорів. Часопис цивілістики. 2019. Випуск 34.
19. Спектор О. М. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосування у правовій системі України : монографія. К. : Фенікс, 2013.
20. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів. URL : <file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8F/Downloads/07.pdf>
21. Шеремет А. М. Досвід зарубіжних країн щодо впровадження медіації та можливість його застосування в Україні. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2019. № 2 (20) С. 2. URL : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2019/n2/19samzvu.pdf>.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Ліга медіаторів України <http://limu.org.ua/>
4. Шкільні служби порозуміння <http://safeschools.com.ua/about/>
5. Український центр медіації <http://ucminternational.com.ua/>
6. Національна асоціація медіаторів України <http://namu.com.ua/>
7. Верховна Рада України <http://zakon.rada.ua>
8. Медіатека ФДССО.